Съфинансирано от Европейския съюз

Резюме от проведена информационна кампания за възможностите за подкрепа по Програма „Развитие на регионите“ 2021 – 2027 г. и Фонда за справедлив преход(ФСП) за регионите– Стара Загора, Кюстендил и Перник

21.04.2023 г., град Кюстендил

Място и период на провеждане:	Град Кюстендил, Килийно училище; хибридно събитие с онлайн участие на ЕК; 21.04.2023 г., от 9,00 до 15,00 ч.
Присъстващи:	Г-жа Ангелина Бонева, заместник- министър на МРРБ и Ръководител на УО на ОПРР/ПРР, представители на МРРБ, Министерство на енергетиката, Европейската Комисия, представители на местни институции и организации, представители на областната и общинската администрация, на синдикати и работодатели, НПО, граждани, медии и други заинтересовани страни.

Събитието протече при следния дневен ред:

- ***Откриване на срещата***

Срещата бе открита от г-жа Ангелина Бонева заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството, съвместно с домакина на събитието г-н Петър Паунов, кмет на община Кюстендил. Приветствени думи бяха отправени и от г-жа Агнес Монфре, представител на ЕК. Представителите на ЕК подчертаха необходимостта от бърза подготовка и представяне на документите за разглеждане от ЕК свързани с одобрението на мерките по Фонда за справедлив преход, като желателно е това да стане до средата на 2023 г., предвид процедурите по одобрение на документите.

- ***Представяне на Фонда за справедлив преход и Териториалните планове за справедлив преход***

Представителите на ЕК представиха същността на Механизма за справедлив преход и в частност условията за прилагане на Фонда за справедлив преход. Обърнато бе внимание на изискванията по изготвяне и одобрение на Териториалните планове за справедлив преход.

Г-н Сандер Хапертс, представител на ЕК, DG REGIO, отдел „Интелигентно и устойчиви развитие“ – запозна присъстващите с механизма и начинът на функционирането на Фонда за справедлив преход и представи основните изисквания на ЕК за съдържание на ТПСП, свързано с начинът на постигане на европейските изисквания и цели за 2030 г. и 2050 г., както и представяне на спецификите на всеки регион в България – Кюстендил, Перник и Стара Загора. За всеки регион въздействието ще бъде различно и специфично, но целта за постигане е обща за България. ФСП ще подпомогне икономическото развитие на всеки регион, както и придобиването на нови умения на хората, които ще трябва да загубят работата си и да

се преквалифицират с подходящи професии за бъдещите дейности. Той представи и добри практики от останалите държави-членки на ЕС, които работят с ФСП, като подчертана беше и необходимостта от съвместна работа с всички заинтересовани страни в регионите, за да се намери най-правилното решение за всички групи и граждани. Препоръчано беше активно търсене на сътрудничество и партньорство при изпълнението на финансовата подкрепа по ФСП с другите държави-членки на ЕС.

- ***Представяне на опита на други държави-членки***

Споделен бе опита на Република Румъния при изготвянето на териториалните планове за справедлив преход на страната и техния подход при определяне на инвестициите, които да бъдат финансирани от Фонда за справедлив преход (ФСП). Конкретен пример бе даден с ТПСП на област Трансилвания, район с действащи мини и рудници със 150 годишна история. Споменато бе, че преходът е бил труден, проведени са интензивни информационни кампании със заинтересованите страни и едва след обединяване на 21 организации са определени и заложени за изпълнение инвестициите по реализация на справедливия преход в региона.

- ***Текущо състояние на Териториалните планове за справедлив преход в България и обхват на мерките за подкрепа предвидени в рамките на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 (ПРР 2021-2027)***

УО на ПРР 2021-2027 представи възможностите за мерки и инвестиции, които могат да бъдат заложени за изпълнение в приоритета за справедлив преход по ПРР 2021-2027 на база на териториалния план за справедлив преход на Кюстендил, както и прилагания подход при разработване на приоритета.

Идентифицираните направления за инвестиции за региона на Кюстендил, са определени на базата на задълбочени анализи и работата по тяхното разработване може да продължи след одобрение от ЕК. Основната специфика на област Кюстендил е възможността за използване на геотермалната енергия, за разлика от останалите региони. УО на ПРР апелира да бъдат обсъдени и предложени допълнителни мерки от заинтересованите страни, които след преценка за допустимост по ФСП могат да бъдат включени в приоритета с финансиране по ФСП в ПРР 2021-2027.

- ***Дискусия за планираните инвестиции по Фонда за справедлив преход в рамките на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г., вкл. представяне на конкретни проектни идеи***

По време на срещата бяха дискутирани възникнали въпроси, свързани с Фонда за справедлив преход, механизмът на работа и възможните мерки и дейности за ефективно приложение и изпълнение на проекти на територията на област Кюстендил, съгласно проектите на Териториалните планове за справедлив преход (ТПСП).

Г-н Огнян Атанасов, представител на КНСБ в България направи кратко въведение за постигнатото по намаляването на въглеродните емисии в България и обясни, че според него,

причината България да е единствената държава, която не е подала ТПСП е, че в тях е посочено намаляване на емисиите с 40 % до 2026 г., в сравнение с 2019 г., колкото е записано и в НПВУ. Обърна внимание, че докато не бъде взето национално решение, преговорите с ЕК не могат да започнат. Според него в ТПСП няма яснота и отговор на много поставени въпроси и посочи, че КНСБ е предложило вече решение, едно от тях е хората да бъдат включени в рекултивацията на мините по места, и допълни, че в НПВУ е записана 2038 г. като година за затваряне на въглищната промишленост в страната. Г-н Атанасов предложи да се направи картографиране на уменията и нуждите за преквалификация на заетите във въглищната индустрия в страната, както на пряко заетите (около 25 000), така и на тези, косвено свързани с въглищната индустрия в страната до 100 000 човека. Продължи, че в момента се разработва визия за енергийната промишленост. Изготвена е пътна карта от синдикатите с моментната ситуация на работната ръка в регионите и желанието на хората да се преквалифицират, като целта е средствата по ФСП да достигнат до най-потърпевшите домакинства, които ще бъдат засегнати от реформата и ще останат без работа и доходи. Г-н Атанасов благодари на МРРБ за инициативата.

Г-н Александър Загоров, представител на КТ Подкрепа – благодари на МРРБ за изключително полезната и навременна среща, която се провежда. Зададе въпрос за възможността за сертифициране на общините като климатично неутрални общини, поиска разяснение за специфичните дейности, разписани в проектите за финансиране в ТПСП, като повдигна въпроса и за наличието на специален консултативен орган за сътрудничество между всички заинтересовани страни, като даде за пример съществуващият и ефективно работещ Институт за устойчив преход и развитие, към Тракийския университет в град Стара Загора.

Г-н Любомир Спасов, изпълнителен директор на ТЕЦ Бобов дол – зададе въпрос за това защо големите предприятия не са бенефициенти по ФСП; и защо МСП са предпочетени пред големите работодатели, които имат много по-голям капацитет, инженерен опит и потенциал за подпомагане на процесите по реформа и преструктуриране.

Г-н Сандерс, отговори на поставените въпроси към ЕК като започна с данните за намаляване на въглеродните емисии до 2030 и 2050 г. - цели които са общи за всички държави-членки на ЕС. Г-н Сандерс, посочи, дейностите, които се изпълняват и в момента, финансирани от ЕФРР и водят до намаляване на емисиите. Подчерта, че решението за целите, трябва да бъде взето на национално ниво, но така, че да отговори на европейските изисквания и цели. Финансовата подкрепа по различните фондове ще подпомогнат тяхното постигане.

Г-жа Агнес Монфре – представител на ЕК, допълни, че съвместната работа с представителите на българското правителство е с една единствена цел да не бъдат загубени никакви средства и всички потърпевши да имат възможност да се възползват от средствата по справедливия преход. Това е и целта на ТПСП, да бъде осигурена работа и доходи на всички, които ще загубят работата си, за това преговорите трябва да започнат максимално рано.

Г-жа Ангелина Бонева – сподели, че въпросът с емисиите и тяхното намаление не е част от днешната информационна среща и че по отношение на различните фондове ще се направи кратък материал, който ще бъде разпространен. Информацията, материалите и презентациите ще бъдат споделени на официалния сайт на ПРР 2021-2027 г. – www.bgregio.eu;

По отношение на сертифицирането на дадена община като климатично неутрална, г-жа Бонева сподели, че на европейско ниво има подобна инициатива, в която е включена община Габрово, но на национално ниво няма подобен сертификат и инициативи. В допълнение, г-жа Бонева, подчерта, че в предстоящото изменение на ПРР 2021-2027 г. има заложени групи потенциални и възможни за финансиране мерки и в тези сфери могат да бъдат насочени бъдещите проекти.

Г-н Антон Илиев, Представител на община Бобов дол – се обърна към ЕК с въпрос за възможността за удължаване на периода за ТПСП и изпратено официално писмо от 17 държави-членки с въглищни региони по този повод, поради войната в Украйна.

Г-жа Валентина Караганова, заместник-областен управител – обясни, че ТПСП са лишени от конкретика и подкрепи предложението на КНСБ за картиране, както и необходимостта от включване на МОН и Научно-технологичните съюзи по места.

Г-жа Радмила Рангелова, заместник-кмет на община Кюстендил уточни, че подкрепят синдикатите, но подчерта, че не могат да се определят точни мерки и дейности, тъй като не се знаят точните финансови ресурси, с които ще разполагат отделните планове. Г-жа Рангелова, предложи да се допуснат възможности за финансиране на проекти от няколко фонда, като се допълват взаимно, както и да се направят такива мерки за всеки регион, които да бъдат съобразени с неговите специфики, да не се допускат общи мерки. Тя подчерта, че в югозападния регион попада и София, която изкривява начина на финансиране и планиране към него и поиска разяснение от ЕК за възможността за промяна на финансирането на бизнеса.

Г-н Сандерс, отговори че се подготвя отговор на писмото, по отношение на 17 държави-членки, но **г-жа Агнес Монфре – допълни, че промяна в сроковете няма да има.**

Г-жа Ангелина Бонева – потвърди, че сроковете са изключително кратки, времето за изпълнение е критично, и затова е необходима активна работа. Във фокуса на инвестициите на ФСП са хората и за това, призова да бъдат предлагани конкретни мерки за реализация.

Г-жа Ремина Алексиева, Представител на Център за изследване на демокрацията, представи информация от направена анкета и анализ в региона, по отношение на готовността за инвестиции и проекти по ФСП. Беше поет ангажимент за изпращане на доклада до всички институции.

Г-жа Десислава Иванова, Представител на община Дупница обърна внимание, че основен фокус е човекът, като представи данни за демографският срив в региона, поради ликвидиране на ТЕЦ Бобов дол и липсата на млади хора. При планиране на мерките да бъде отчетено въздействието върху демографските показатели на териториите, така че да не се стигне до обезлюдяване на населени места и намаляване на миграционните процеси.

Г-жа Ангелина Бонева, благодари за полезното изказване и потвърди, че това е целта на работата на УО на ОПРР/ ПРР да се възстановят регионите и да се предложат алтернативи за преодоляване на всички демографски предизвикателства през последните години. Основните приоритети ще бъдат насочени не само към придобиване на нови умения и знания, но и социално предприемачество за подобряване на икономическото развитие.

- ***Техническа помощ/Налични възможности за подкрепа за JTF региони (ЕК, JASPERS)***

Г-н Масимо Мара, представител на Jaspers – представи възможностите за подкрепа чрез Техническата помощ при планиране, подготовка и реализация на мерките по ФСП. Бяха посочени примери за оказана подкрепа на Република Чехия и Словакия по ФСП при подбор и подкрепа по подготовка на стратегическите проекти на публичния и частния сектор.

Г-н Маркос Софронио от DG REFORM представи възможностите на Инструмента за техническа подкрепа на ЕК. Той сподели възможностите за предоставяне на подкрепа на държавите членки, националните власти, регионалните власти и местните власти при планирането и прилагането на структурни реформи, а основният инструмент, с който разполагат, е инструментът за техническа подкрепа. Относно подкрепата за МСП се работи много върху изграждането на капацитет чрез програмите за обучение, също така е възможно по инструмента да бъдат подпомогнати дейности по подготовка на изготвянето на покани/насоки за кандидатстване или изготвяне на портфолио с проекти.

В рамките на презентацията бе описан целия цикъл на кандидатстване по Инструмента за техническа подкрепа до одобряването на проектите и сключването на договори за подкрепа.

В края на информационната среща бяха представени презентации за възможностите и инструментите за подкрепа на проекти свързани с ФСП и взаимодействие чрез техническа помощ от DG ENER B1, DG Reform и DG Employment в ЕК за постигане на климатичните и приобщаващи цели във всички държави-членки на ЕС, както и споделени примери на вече одобрени и изпълняващи се проекти насочени например към: зелени и дигитални умения, социално предприемачество, мерки свързани с устойчиво развитие и подкрепа за структурни реформи, обмяна на опит и добри практики, диверсификация на икономически дейности, подготовка на проекти за кандидатстване да финансиране, енергийна ефективност и др.